

Monitoring działań w UE (legislacja, publikacje) – 9 września 2020 r.

- **Informacje generalne – dokumenty strategiczne**

Surowce krytyczne dla gospodarki (Critical raw materials)

Metale, minerały i surowce naturalne są częścią naszego codziennego życia. Surowce, które są najważniejsze z ekonomicznego punktu widzenia i których dostawy są obciążone wysokim ryzykiem, nazywane są surowcami krytycznymi. Surowce krytyczne są niezbędne do funkcjonowania i integralności wielu różnych ekosystemów przemysłowych

Wg Komisji Europejskiej wyznaczanie surowców krytycznych (CRM – *critical raw materials*) ma pomóc:

- we wzmocnieniu konkurencyjności europejskiej gospodarki, w szczególności dla „Zielonego Ładu”,
- w stymulowaniu budowy nowych kopalń tych surowców i wzmocnieniu recyklingu,
- w uwypukleniu roli odzysku surowców krytycznych w europejskim planie działania w zakresie recyklingu,
- w zwiększeniu świadomości potencjalnych zagrożeń dostaw surowców,
- w negocjacji umów handlowych, przeciwdziałaniu środkom zakłócającym handel, opracowywaniu działań badawczych i innowacyjnych oraz wdrażaniu „Agendy 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju i celów zrównoważonego rozwoju”.

Pierwszy wykaz surowców krytycznych opublikował Komitet ds. Surowców Krytycznych dla Gospodarki Stanów Zjednoczonych (*Committee on Critical Mineral Impacts on the US Economy*) w 2008 roku. Specjalna Komisja Unii Europejskiej w sprawie przeglądu listy surowców krytycznych dla UE i wdrażania inicjatywy na rzecz surowców przygotowała pierwszą listę surowców krytycznych (zawierającą bardzo ograniczoną ilość surowców) w 2011 r., na podstawie pochodzącej z 2008 roku europejskiej „Inicjatywy na rzecz surowców”.

Podstawowym kryterium do ich wyznaczenia była przewidywana przez te instytucje istotność surowca (*economic importance*) dla wyzwań i potrzeb gospodarki w XXI w. i ryzyko dostaw (*supply risk*). Przy opracowywaniu tych list (USA, UE) brano pod uwagę niedobory, deficyt i ryzyka w skali szerszej niż dla jednego kraju (odpowiednio dla USA i globalnie oraz dla UE i globalnie).

Metodologia stosowana przy wyznaczaniu listy surowców pozostaje taka sama, mimo że jest to już czwarty wykaz Komisji (poprzednie ukazały się w latach: 2011, 2014 i 2017). Sporządzana w cyklach trzyletnich lista surowców krytycznych dla UE jest systematycznie rozszerzana:

W 2020 KE przedstawiła plan działania ws. surowców krytycznych, zaktualizowaną listę tych surowców i prognozy na rok 2030 i 2050 w zakresie ich dostaw i wykorzystania. Zaproponowała dywersyfikację dostaw surowców oraz zwiększenie efektywności gospodarki w ramach obiegu zamkniętego (odzyskiwania już wykorzystanych surowców). Informacje te zawiera KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,

EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU REGIONÓW Odporność w zakresie surowców krytycznych: wytyczanie drogi do większego bezpieczeństwa i bardziej zrównoważonego rozwoju z 3 września 2020 roku ([COM\(2020\) 474 final](#)).

W ocenie za 2020 r. wykorzystano średnią za ostatni pełny okres pięciu lat dla UE bez Zjednoczonego Królestwa (UE-27). W ramach oceny zbadano 83 surowce (o 5 więcej niż w 2017 r.) i, w miarę możliwości, zbadano dokładniej niż w poprzednich ocenach, gdzie w łańcuchu wartości występuje krytyczność: w wydobywaniu lub przetwórstwie.

Komisja zapowiedziała także, że określi wraz z państwami Unii i poszczególnymi regionami projekty wydobywcze i przetwórcze, które można uruchomić w UE jeszcze do 2025 r. Specjalny nacisk ma zostać położony na regiony górnictwa węglowego i inne regiony w okresie transformacji, ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy specjalistycznej i umiejętności w zakresie technologii górniczych, wydobywczych i przetwórczych.

Zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu pozostałe działania będą dotyczyć obiegu zamkniętego i zrównoważonego charakteru łańcucha wartości surowców. Do końca 2021 r. Komisja opracuje kryteria zrównoważonego finansowania sektorów górnictwa i wydobywczego. Określi również możliwości pozyskiwania wtórnych surowców krytycznych z zapasów i odpadów UE oraz wskaże obiecujące projekty dotyczące odzyskiwania surowców do 2022 r.

W Polsce występują następujące surowce krytyczne uwzględnione na najnowszej liście Komisji Europejskiej:

- złoża barytu i barytu z fluorytem (eksploatacja zaniechana),
- złoża węgla koksującego, w tym doskonałego węgla ortokoksowego typu 35.2 (eksploatowane),
- złoża fosforytów (skreślone z ewidencji zasobów, ale wymagające ponownej weryfikacji),
- gal, german, wanad, wolfram, kobalt - w niewielkich ilościach, jako substancje towarzyszące polimetalicznym rudom miedzi oraz cynku i ołowiu,
- tytan - w masywie suwalskim.

Więcej informacji:

https://ec.europa.eu/growth/sectors/raw-materials/specific-interest/critical_pl

- **Prowadzone procesy konsultacyjne:**

1. Niebieska energia – ocena unijnej polityki w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych

Konsultacje publiczne unijnej polityki w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych – zasoby wodne – II etap legislacyjny – konsultacje publiczne. Ostateczny termin na wyrażenie opinii to 10 grudnia 2020 r.

W 2014 r. Komisja przedstawiła plan działania mający na celu wykorzystanie potencjału wód (mórz, oceanów, mniejszych zbiorników wodnych) do wytwarzania czystej i zrównoważonej energii. Częścią planu były projekty dotyczące niebieskiej energii, inwestycji i zdolności wytwórczej w Europie – zostaną one poddane ocenie. Ocena stanowi również część przeglądu przyszedłego kierunku polityki UE w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych.

Link: <https://pracodawcy.pl/niebieska-energia-ocena-unijnej-polityki-w-zakresie-wytwarzania-energii-ze-zrodel-odnawialnych/>

2. Strategia na rzecz morskiej energii odnawialnej

Konsultacje publiczne unijnej polityki w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych – zasoby wodne, morza i oceany (offshore renewable energy strategy) – II etap legislacyjny – konsultacje publiczne. Ostateczny termin na wyrażenie opinii to 24 września 2020 r.

Morska energia odnawialna (wiatrowa, fal, pływów itp.) pomoże UE w znacznej mierze w osiągnięciu jej celów klimatycznych na lata 2030–2050 (określonych w Zielonym Ładzie). W chwili, gdy Europa zajmuje się skutkami pandemii COVID-19, kluczowe znaczenie ma uniknięcie poważnych opóźnień w inwestycjach w energię z morskich źródeł odnawialnych, ponieważ dzięki temu sektorowi odbudowa gospodarki będzie prowadzić do zrównoważonego wzrostu. W strategii przedstawione zostaną najlepsze sposoby eksploatacji i zwiększenia produkcji morskiej energii odnawialnej (wytwarzanie, dystrybucja, wykorzystanie), które mają umożliwić osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r.

Link: <https://pracodawcy.pl/strategia-na-rzecz-morskiej-energii-odnawialnej/>

3. Ślad środowiskowy produktów/przedsiębiorstw – Uzasadnione twierdzenia dotyczące ekologiczności – II faza konsultacji UE

Konsultacje publiczne dotyczące określania śladu środowiskowego produktów/usług (metodologia oraz stwierdzenia) jako element badania poziomu ekologiczności przedsiębiorstw oraz produktów – II etap legislacyjny – konsultacje publiczne. Ostateczny termin na przesłanie opinii/ wypełnienie kwestionariusza to 3 grudnia 2020 r.

W UE funkcjonuje ponad 200 oznakowań i inicjatyw ekologicznych dotyczących efektywności środowiskowej produktów i przedsiębiorstw, a na całym świecie ponad 450. W odniesieniu do samej tylko emisji dwutlenku węgla istnieje ponad 80 szeroko stosowanych inicjatyw i metod sprawozdawczości. Niektóre z tych metod i inicjatyw są wiarygodne, inne nie; różnią się też w zależności od dziedzin, których dotyczą. W komunikacie w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu stwierdzono, że „przedsiębiorstwa zapewniające o ekologiczności swoich produktów powinny te twierdzenia uzasadnić w oparciu o standardową metodę oceny ich wpływu na środowisko”. W planie działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym z 2020 r. przewidziano, że „Komisja zaproponuje, aby przedsiębiorstwa uzasadniały swoje twierdzenia dotyczące ekologiczności (produktu, usługi), stosując metody odnoszące się do śladu środowiskowego produktu i organizacji.” Ważne jest, by twierdzenia dotyczące efektywności środowiskowej przedsiębiorstw i produktów były w całej Unii wiarygodne, porównywalne i możliwe do sprawdzenia. W tym kontekście i z poszanowaniem zasad lepszego stanowienia prawa Komisja postanowiła uruchomić konsultacje publiczne, w celu zebrania opinii zainteresowanych stron na temat twierdzeń dotyczących ekologiczności. Celem niniejszych konsultacji jest: • zapewnienie wszystkim obywatelom i organizacjom możliwości wywierania wpływu na kierunki rozwoju polityki; • zebranie opinii na temat wariantów strategicznych i ich potencjalnych skutków.

Link: <https://pracodawcy.pl/slady-srodowiskowe-produktow-przedsiębiorstw-uzasadnione-twierdzenia-dotyczące-ekologiczności-ii-faza-konsultacji-ue/>

• **Publikacje:**

Stanowisko Euromines – ochrona środowiska z wykorzystaniem metod określania śladu środowiskowego produktu/organizacji

Opinia Euromines dotycząca wniosku ustawodawczego w sprawie uzasadniania ekologicznych oświadczeń przy użyciu metody określania śladu środowiskowego produktu PEF (Euromines feedback to Legislative proposal on substantiating green claims using PEF)

Euromines działając w branży surowcowej wniósł znaczący wkład w kształtowanie metodologii oceny cyklu życia (Life Cycle Assessment), na której opierają się metody określania śladu środowiskowego ([pełna lista publikacji](#)). Od 2013 r. Euromines aktywnie angażuje się w prace Komisji Europejskiej nad śladem środowiskowym i pomogła opracować dokumentację the 'Product Environmental Footprint Category Rules (PEFCR) for Metal Sheets in Various Applications.

Dzięki działaniom organizacji wytyczne dotyczące śladu środowiskowego produktu zostały poprawione, ale nie wszystkie zdefiniowane niedociągnięcia zostały usunięte, aby zapewnić, że metodologia PEF jest wystarczająca dla zastosowania jej w polityce UE. W szczególności niezbędne jest opracowanie lepszej metody oceny skutków korzystania z zasobów w nadchodzących latach, oraz wspólne działanie Komisji Europejska i przedstawicieli przemysłu dla opracowania alternatywnego podejścia w celu lepszego oszacowania potencjału dla ochrony zasobów.

Link: <https://pracodawcy.pl/stanowisko-euromines-ochrona-srodowiska-z-wykorzystaniem-metod-okreslania-sladu-srodowiskowego-produktu-organizacji/>

Źródło: Komisja Europejska, EUR-Lex, Państwowy Instytut Geologiczny – PIB, Euromines